

Aflevering 4: de Edese Heide

Knusser kan niet

Verdwaald. Op de grote stille Edese Heide zoek ik naar koel helder water, maar nergens een teken van beschaving te zien. Hoewel... daar staat midden op de Veluwe prairie zo'n groen wc-hokje. En krijg nou wat, even verderop staat er nog eentje, ja, twee naast elkaar. „Kader” staat op een ervan geviltstift. Er stopt een jeep, ik ben in militair gebied. Geen hoge nood voor onze jongens en meisjes.

Hun aanwijzingen brengen me niet veel verder en langzamerhand word ik gek van die hei die zich steeds maar verder blijft uitstrekken. De bosrand lokt, maar blijkt gedurig te verschuiven, zoals het hoogste punt op een bergwandeling. Het bos wil ik, het totale bos!

In arren moede lever ik me uit aan de juf van Google Maps. Je moet haar in de gaten houden, soms krijgt ze de kolder in de kop en moet ze even worden gereset, maar ze voert me feilloos via de onaanzienlijkste kronkelpaadjes naar mijn bestemming van vandaag, boerderij en theeschenkerij Mossel.

Mossel, een schitterende nevelige landbouwenclave op de Zuid-Veluwe, is de eerste plek waar het echt compleet stil is. Tot nu toe hoorde ik ergens op de achtergrond altijd wel een snelweg stilletjes naderbij sluipen. Geheel opgenomen in God, om met Nescio te spreken, maar even later toch weer uitgespuwd naar een *highway*. Nu is alleen het gekletter te horen van een giga regen- en hagelbui op het dak van de pipowagen die me tot onderdak dient. Knusser kan het niet!

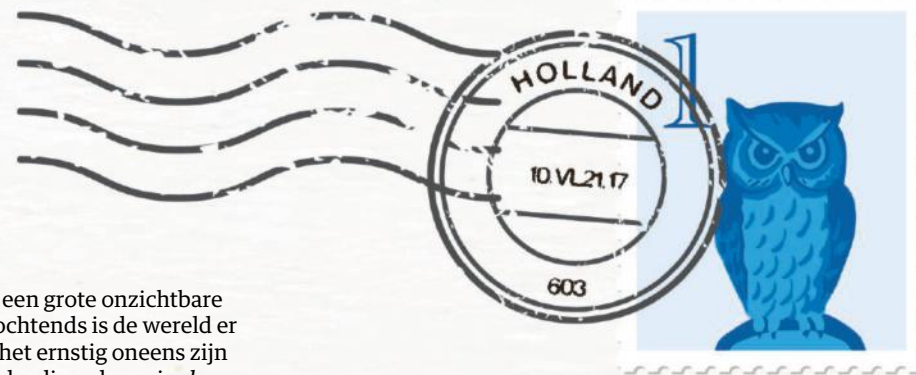
De volgende dag ben ik opgelucht als ik weer word opgenomen door dat koele, heerlijke, beschermende woud.

Bij het binnengaan voelt het alsof een grote onzichtbare hand me veilig omsluit. Vooral 's ochtends is de wereld er jong en fris, vol beloften. Ik moet het ernstig oneens zijn met strandjutter Leendert Ferwerda, die onlangs in *de Volkskrant* verklaarde dat in het bos, anders dan aan zee, nooit wat gebeurt. „Vroeger gingen we eens op vakantie naar de Veluwe. Hoelang ik ook bleef kijken: de bomen veranderden nooit”, schreef hij.

Geen beweging in het bos? Alles wordt er oud en opnieuw geboren waar je bij staat! Je moet alleen even dromen dat je langzaam leeft, zoals in het gedicht van Vasalis: „'k Zag de drang waarmee de bomen zich uit de aarde wrongen, terwijl ze hees en hortend zongen.”

Maar ook binnen het krappe bestek van één dag is het bos vol van verandering. Nooit dringt dat besef zich krachtiger op dan als het middag wordt op zo'n lange zomerdag. Geuren worden intenser, geluiden beginnen weg te sterven, de vogels houden hun snavel en de wind vult de stilte die ze achterlaten. Wandelaars in de verte schuiven bewegingloos voorbij als in een trage versie van figuurtjes in een schiettent. Zelf rek ik ook mijn passen. Maakt niet uit, deze namiddag, naadloos overgaand in de vooravond, houdt nooit op.

Bij ondergaande zon wordt het in honderd tinten geseveerde groen aangevuld met een rossige schijn op de lange kale stammen. Woudsoldaten die nu stilletjes staan te bekoren in het strijklicht. Tijd om je neer te vlijen op een pluwtje van mollig mos en pas weer wakker te worden als een grote bleke maan door de takken piept en in de verte het oehoe van een uil klinkt.

In het bos

Kán dat? Het echte bosgevoel ondergaan in Nederland? Dat is de vraag die Herman Vuijsje deze zomer onderzoekt.

Herman Vuijsje